

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Дариина Зиновиева, Институт за държавата и правото,
БАН

за дисертационен труд на тема:

„Извънсъдебни способности за защита на правата на човека в Република
Армения.

Сравнителноправни аспекти”

От докторант: МАРИЯ АРУТЮНОВНА ОВСЕПЯН

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”, научна
област „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално
направление „3.6 Право“, специалност:
научна специалност: Правна социология. Правна информатика
Институт за държавата и правото, БАН, Катедра „Публичноправни
науки“

Уважаеми членове на научното жури,

Мария Овсепян е магистър по право от 2014г. в Софийски университет "Св.
Климент Охридски". Завършила е и специалност Юриспруденция в
Еревански университет. Работила е като помощник нотариус и в SOFT
CONSTRUCT” LTD в Армения.

Била е докторант в ИПН, БАН в секция „Публичноправни науки” с научен ръководител проф. Надежда Йонкова от 2020-2024г.

Отчислена е с право на защита. Със Заповед на директора на ИДП при БАН № РД 09-48/03.07.2024 г. е насочен за защита след обсъждане в секцията.

1. Анализ на дисертационния труд

Трудът на Мария Овсепян е написан по тема, която не е изследвана в доктрината у нас. Темата е актуална и има своето научно приносно значение, предимно със сравнителноправното изследване. Систематиката на труда е с добра последователност.

Състои се от Въведение, четири глави, заключение, библиография и приложение, което съдържа три закона на Република Армения. Първата глава съдържа анализ на основните способности за защита на правата на човека в Армения. Във Втората глава авторката прави Сравнителноправен анализ на институтите за извънсъдебна защита на правата на човека и в третата глава тя изследва доверието на гражданите в правозащитните институции от правно-социологически аспект. В отделна четвърта глава са представени предложенията за усъвършенстване на законодателството. Дисертацията е в обем от 236 страници, използваната литература е от 77 източника, както и национални и международни актове.

В увода авторката пояснява целите и задачите на изследването, като обосновава, че разширяването на използването на извънсъдебни способности за защита на правата на човека ще доведе до намаляване натовареността на съдебната система и до повишаване степента на доверие в управлението. Тя си поставя като цел извършването на критичен анализ на съществуващата

правна уредба, изследва доктрината и чуждестранния опит, международните отношения на Армения, както и тяхната връзка с правото на Европейския съюз.

В първата глава Мария Овсепян прави обстоен анализ на основните способности за защита на правата на човека в Армения. Тя разсъждава върху видовете основни актове на международно ниво, като „споразумения“, свързани със защитата на човешки права. Авторката правилно пояснява, че тези международни споразумения регламентират обективни стандарти на поведение за държавите, като съдържат конкретни задължения към хората. Тя ги разпределя в два основни вида- законово-обвързващи и необвързващи. Добър е извода на авторката и трябва да се оцени положително. Мария Овсепян анализира актовете, свързани със Съвета на Европа, като се фокусира върху Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи /ЕКПЧ/.

Приносно значение има анализа на основните способности за защита на правата на човека в Армения - медиацията, институтите на омбудсмана и арбитража.

Полезна е обосновката на авторката относно ролята на Препоръка № R (86) 12 относно мерките за предотвратяване и намаляване на прекомерното натоварване в съдилищата и обосновката, че тя е катализатор на законодателната оптимизация на извънсъдебните спорове. Така тя анализира правната регулация на помирението, арбитража и медиацията, като такива способности. В дисертационния труд Мария Овсепян обвързва правото на справедлив процес, като основен принцип в Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи с проблема за свръхнатоварването на съдилищата с правни спорове.

Тя правилно достига до извода, че забавянето на правния спор, свързан с права на човека, реално влиза в противоречие с чл. 6.1 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи. Трябва да се подкрепи нейната теза, че ЕКПЧ гарантира правото на разглеждане на делото в разумен срок, което корелира и с принципа за справедливост и защита правата на човека.

Така авторката аргументира ползите от извънсъдебното решаване на споровете като гарант за ефективност при защита правата на човека.

Мария Овсепян анализира решаването на споровете по извънсъдебен ред и от правно-социологически аспект, като коментира затвърждаването на противоположните позиции на страните в такъв спор, когато пред съда те защитават тезата си. Добре обосновава всички позитиви от гледна точка на взаимодействие на страните в спора, когато се ползва извънсъдебен способ за решаването му.

Авторката прави сравнителен анализ с арбитражното решаване на спорове в други държави като Гърция, Швейцария, Румъния. Трябва да се оцени положително изследването на авторката както на административните арбитражи, така и на гражданскоправните арбитражи.

С вещина и познания Мария Овсепян анализира правната природа на омбудсмана като институция в Армения. Тя прави сравнителен анализ с институцията на омбудсмана в Русия, коментирайки специалния закон за омбудсмана в Русия. Заслужава положителна оценка изследването на цялостното законодателство в Армения, вкл. Конституцията на Армения, свързано с обществения

защитник. Всички изводи са приносни и следва да се оценят положително.

Изследвайки процесуалната част от арбитражното производство, Мария Овсепян анализира етапите на производството, прави изводи относно ефективността на способа, като онагледява с примери от различни отрасли, в които арбитражното производство може да се реализира в РАрмения.

В последната глава на дисертацията авторката изцяло анализира темата от правно-социологическа гледна точка. Тя коментира недоверието на гражданите в управлението на една държава, когато липсват правни механизми за защита правата на човека. Последната глава от труда е свързана с изследване на механизмите за противодействие на различните форми на дискриминация, с цел те да бъдат адекватни на европейските стандарти. Анализът е задълбочен и следва да се оцени положително.

Най- съществените изводи и заключения авторката е обособила в края на труда и ги намирам за аргументирани и полезни , както за доктрината, така и за практиката.

Обобщено, дисертационният труд има качествата на дисертация за научната степен „доктор”. Авторката изследва както юридически въпроси, така и правно-социологически, като изводите са полезни за доктрината.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съгласно приложимото законодателство, считам, че дисертационният труд на Мария Артюновна Овсепян отговаря на изискванията и заслужава ПОЛОЖИТЕЛНА оценка, с оглед на което предлагам на научното жури да присъди научната степен „доктор” на Мария Артюновна Овсепян , в научна област „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.6 Право“, специалност: Правна социология. Правна информатика

30. 08. 2024г.

проф. Дарина Зиновиева

REVIEW

by Prof. Dariina Zinovieva, Institute of State and Law, BAS

for a dissertation on:

"Extrajudicial means of protection of human rights in the Republic of Armenia.

Comparative legal aspects"

By PhD student: MARIA ARUTYUNOVNA OVSEPYAN

for the acquisition of an educational and scientific degree "doctor", scientific field "3. Social, economic and legal sciences", professional direction "3.6 Law", specialty:

scientific specialty: Legal Sociology. Legal informatics

Institute of State and Law, BAS, Department of Public Law Sciences

Dear members of the scientific jury,

Maria Ovsepyan has a master's degree in law since 2014. at Sofia University "St. Kliment Ohridski". She also graduated from Yerevan University with a degree in Jurisprudence. She also worked as an assistant notary at SOFT CONSTRUCT” LTD in Armenia.

She was a doctoral student at the National Academy of Sciences, BAS in the "Public Law Sciences" section with supervisor Prof. Nadezhda Yonkova from 2020-2024. She is charged with the right of defense. By Order of the Director of the IDP at the BAS No. RD 09-48/03.07.2024, it is referred for defense after discussion in the section.

1. Analysis of the dissertation work

Maria Ovsepyan's work is written on a topic that has not been studied in the doctrine in our country. The topic is current and has its scientific

contribution, mainly with comparative law research. The system of work is of good consistency. It consists of an Introduction, four chapters, a conclusion, a bibliography and an appendix, which contains three laws of the Republic of Armenia. The first chapter contains an analysis of the main methods of protection of human rights in Armenia. In the second chapter, the author makes a comparative legal analysis of the institutes for extrajudicial protection of human rights, and in the third chapter, she examines the trust of citizens in human rights institutions from a legal and sociological point of view. In a separate fourth chapter, the proposals for improving the legislation are presented. The dissertation is of 236 pages, the literature used is from 77 sources, as well as national and international acts

In the introduction, the author explains the goals and objectives of the research, justifying that the expansion of the use of extrajudicial methods for the protection of human rights will lead to a reduction in the workload of the judicial system and an increase in the level of trust in the administration. It aims to carry out a critical analysis of the existing legal framework, examines the doctrine and foreign experience, the international relations of Armenia, as well as their relationship with the law of the European Union.

In the first chapter, Maria Ovsepyan makes a thorough analysis of the main methods of protection of human rights in Armenia.

It reflects on the types of basic acts at the international level, such as "agreements", related to the protection of human rights. The author correctly explains that these international agreements regulate objective standards of behavior for states, containing specific obligations to people. It divides them into two main types - legally binding and non-binding.

The author's conclusion is good and should be evaluated positively. Maria Ovsepyan analyzes the acts related to the Council of Europe, focusing on the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms /ECHR/.

The analysis of the main ways of protecting human rights in Armenia - mediation, ombudsman institutes and arbitration - is of great importance.

The author's rationale for the role of Recommendation No. R (86) 12 on measures to prevent and reduce court overburden and the rationale that it is a catalyst for legislative optimization of out-of-court disputes is useful. Thus, it analyzes the legal regulation of conciliation, arbitration and mediation, as such methods.

In her dissertation, Maria Ovsepyan links the right to a fair trial, as a basic principle in the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms, to the problem of overburdening the courts with legal disputes.

It correctly reaches the conclusion that delaying the legal dispute related to human rights actually contradicts Art. 6.1 of the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms.

It is necessary to support her thesis that the ECHR guarantees the right to consider the case within a reasonable time, which also correlates with the principle of justice and protection of human rights.

Thus, the author argues the benefits of out-of-court dispute resolution as a guarantor of effectiveness in protecting human rights.

Maria Ovsepyan analyzes the settlement of disputes out of court and from a legal-sociological point of view, commenting on the strengthening of the opposite positions of the parties in such a dispute when they defend their thesis before the court. It well substantiates all the positives from the point of view of interaction of the parties in the dispute, when an out-of-court method is used to resolve it.

The author makes a comparative analysis with the arbitration settlement of disputes in other countries such as Greece, Switzerland, Romania. The author's study of both administrative arbitrations and civil arbitrations is to be commended.

With skill and knowledge, Maria Ovsepyan analyzes the legal nature of the ombudsman as an institution in Armenia. She makes a comparative analysis with the institution of the ombudsman in Russia, commenting on the special law on the ombudsman in Russia.

The study of the entire legislation in Armenia deserves a positive assessment, incl. The Constitution of Armenia related to the public defender. All conclusions are constructive and should be evaluated positively.

Researching the procedural part of the arbitration proceedings, Maria Ovsepyan analyzes the stages of the proceedings, draws conclusions about the effectiveness of the method, illustrating with examples from various industries in which the arbitration proceedings can be implemented in Armenia.

In the last chapter of the dissertation, the author fully analyzes the topic from a legal-sociological point of view. She commented on citizens' mistrust in the governance of a country when there are no legal mechanisms to protect human rights.

The last chapter of the work is related to the study of the mechanisms for counteracting the various forms of discrimination, with the aim of making them adequate to European standards.

The analysis is thorough and should be evaluated positively.

The author has identified the most important conclusions and conclusions at the end of the paper, and I find them well-argued and useful, both for doctrine and practice.

In summary, the dissertation work has the qualities of a dissertation for the scientific degree "doctor".

The author investigates both legal and legal-sociological issues, and the conclusions are useful for the doctrine.

CONCLUSION

According to the applicable legislation, I consider that the dissertation work of Maria Artyunovna Ovsepyan meets the requirements and deserves a POSITIVE evaluation, in view of which I propose to the scientific jury to award the scientific degree "doctor" to Maria Artyunovna Ovsepyan, in scientific field "3. Social, economic and legal sciences", professional direction "3.6 Law", specialty: Legal Sociology. Legal informatics

30. 08. 2024

Prof. Darina Zinovieva